

: Posamezne številke po 4 vinarje. :

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1/26. uri zjutraj, a ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnisti mesечно K 1.—, z dostavljanjem na dom K 1/20; s pošto celoletno K 18.—, polletno K 9.—, četrtletno K 4/50, mesečno K 1/50. Za inozemstvo celoletno K 28.—.

JUTRO

Neodvisen političen dnevnik.

: Posamezne številke po 4 vinarje. :

Uredništvo in upravnništvo je v Miklošičevi ulici št. 8. Dopolni se pošiljajo uredništvu, naročnina pa upravnisti. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača po določenem ceniku. Lastnik in glavni urednik Milan Plut. Odgovorni urednik Franjo Plc. : Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Politično izkoriščanje učiteljstva!

Se bodo še tudi napredni gospodje politični voditelji morali sprijazniti z mislijo, da ne bodo smatrali ljudsko-šolskega učiteljstva kot strastne strankarske agitatorje, temveč, kot važen in pomemben kulturni faktor in ga po tem tudi ocenjevali. Koliko ironije zveni iz besed: „Usoda učiteljstva je v rokah političnih strank in usoda šole ravnotako.“

In kaj, če bi se morali politični voditelji nekoč sprijazniti z mislijo: „Usoda političnih strank je v rokah učiteljstva, ki stremi za tem, da pripravi ljudstvo do samostojnosti, zrelosti in razsodnosti ter potem izroči to in isto usodo resnično v roke ljudstva! Ob sinji Adriji je nekoč zapihal malo milejši veter učiteljstvu in tedaj je neki napreden voditelj rekel na zborovanju učiteljstva: „Napredna stranka stoji in pade z učiteljstvom! — Stala je, a padel je težak kamen v sestradi želodec učiteljstva — kmalu za tem, ko je prosilo . . . in se mu je reklo: „Pretirane zahteve!“

Smatrajte učiteljstvo kot volilce, a ne ponižujte ga v političnega agitatorja, ne ponižujte v demagoga, predvsem ga pa smatrajte kot kulturnega delavca in ga tudi po tem plačujte, a vam naj ne bode predmet odvisnosti od vas kot politična vajet, s katero poganjate učiteljstvo od kulturnega dela v strankarsko agitatorstvo.

Ne: „Vzgajajmo strankarje, potem se bo stranka krepila“, kakor piše „Soča“. Vzgojimo pač kulturne ljudi, ker le potem se bodo napredne stranke v resnici krepile in bodo imele trajen in trden temelj; zato ima učiteljstvo prav, če mu ni namen strankarstvo, fanatizem in demagoško, temveč kultura, ki bode edina rešila ljudstvo in ga dovedla do samostojnosti, ki je poguba vsemu, kar ni napredno.

Najmanj vas opravičuje pri vsem sklicevanje na disciplino. Menimo, da opravi učitelj svojo moralno dolžnost, če odda svoj glas po svojem prepričanju, nikdar pa ne da on terorizuje pristaje, ki so sodelavci pri njegovem kulturnem delu — v prid stranke. To je demagožstvo, ki vodi mesto do zrelosti, v zaslepljenost.

Kaj bi rekli politični voditelji, ko bi se morali sprijazniti z neverjetnostjo: „Da bi ono učiteljstvo, ki danes vodi po deželi napredna izobraževalna društva itd., pričelo snovati samostojna izobraževalna društva itd. v lastni režiji in bi tako uveljavilo svojo organizacijo, načela organizacije, stremjenja organizacije in bi postalo tako neodvisno od političnih voditeljev, ter mesto strankarstva gojilo kulturo?“

Prišli bi gotovo s „škodljivci napredne ideje.“

Toda, če preudarite stvar natančneje in nepristransko, bi takoj morali pritrditi pravilnemu postopanju in tudi „mladi“ bi morebiti dejali — da je bila potrebna opozicija.

Disciplina je znak zrelosti in zadovoljnosti. Če dvomimo o politični zrelosti učiteljstva, potem skoro ni več govoriti z vami. Le podcenjevanje kmečkega ljudstva, le podcenjevanje delavstva, le podcenjevanje nižjih slojev je privedlo vse do današnjega položaja. Demokratizma niste poznali in so ga pričeli upoštevati šele „mladi“, ki pričakujejo od njega — koristi. Hm — gospoda! Zadovoljstvo? Če pa menite, da je bilo učiteljstvo v resnici tako zadovoljno z vsemi ob raznih prilikah, potem se motite in je potrebno, da se pojmi v tem oziru razbistre, ker le v jasnem položaju se da kaj popraviti.

Da ni učiteljska organizacija — napredna seveda — privesek političnih strank, bode pokazala le v kulturnem in prosvetnem delovanju. Politično prepričanje ima že vsak učitelj za se in ga zna za svojo osebo tudi uveljavljati na pristojnem mestu. Kar se pa tiče svetovnega naziranja in programa, ki ga ne vidite, je ravno pri napredni učiteljski organizaciji tako obilen in lep, da ima na njem učiteljstvo dovolj dela in si bode postavilo v zgodovini slovenskega naroda lep spomenik, če ga izpelje in bi ga stranke pri vsem le ovirale, če bi izvrševalo učiteljstvo isto delo pod njih okriljem.

Nikakor se učiteljstvo ne izneveri napredni ideji, če ono dela v prid kulture v svoji organizaciji, da pa izvršuje nalogo napram političnim strankam pri volitvah s svojim glasom. Če koncentruje učiteljstvo svoje kulturno in prosvetno delovanje v organizaciji in ne v političnih strankah kakor sedaj, je to edino pravilno postopanje celokupnega stanu.

Ce bi imela stranka pri tem kaj škode, bi bilo to le tam, kjer bi se šlo zgolj za strankarske koristi in ne za stvar. Napredna ideja bi se pa s tem izdatno povspesila in podkrepila.

Gordijski voz bi bil razvozan, če rečemo: „Napredna stranka ni hotela nekoč dobro situirati učiteljstva le vsled tega, ker bi bilo potem neodvisno in ne navezano na kak kruhek pri napredni stranki, da pa to tem bolj dela S. L. S., kateri preti pri tem še večja pogibelj. Obe stranki se posebno bojita moči učiteljstva, ki si lahko pridobi tudi političen vpliv na podlagi svojega dela. Bojite se, da bi ljudstvo ne dobilo takega nesebičnega voditelja, ki bi vodil ljudstvo v resnici do osamosvojitve in samostojnosti, bojite se, da bi učiteljstvo ne pomedlo z ljudskimi pijavkami, do česar bi ljudstvo privedlo spoznanje in nepristrana sodba. Bojite se čiste ljudske sodbje!“

Učiteljsko gmotno vprašanje ste pričeli reševati kot politično vprašanje, zato vas je strah pred njim. To je argument, ki v obliki krvi priča o političnem izkoriščanju učiteljstva!

Zapiski.

„Moralisti“ se oglašajo! — Že dalj časa se zaletuje v „Jutro“ nek ljubljanski listič, ki hoče biti interesanten. Mi se do sedaj nismo menili za to bevskanje, ali ako je ščene vendar preveč vsiljivo in hoče ravno ob tvojih hlačah vsak moment vzdigniti svojo umazano nogo, ga na zadnje vendar-le brčnejš od sebe in za to odgovarjamo „moralnemu“ lističu s par besedami. Po naših mislih uredniki tega brezpomembnega lističa še niso imeli v rokah večjega lista, ker sicer se ne bi zaletovali v naš „mali oglašnik“, ki se ga lahko vidi v „Inseratnem“ delu vsakega večjega lista, n. pr. dunajske „Neue Freie Presse“, ki je gotovo resnejša od našega majhnega ljubljanskega tovariša. Sicer pa, ko bi mi hoteli biti zlobni in malo osebni, bi povedali gotovim salonskim socijalistom, da naj nič kaj preveč ne pridigajo o morali, ker bi nas s tem primorali, da tudi mi spregovorimo o tem. Naglasili smo, da ne maramo biti osebni, ali izzivati se tudi ne bomo pustili!

Konference v Knafovli ulici. V Knafovli ulici v neki novi hiši, se obdržujejo vsaki dan dolge konference, na katerih se razni gospodje posvetujejo o tem, kako bi „Jutru“ delali konkurenco. Pa ne bo šlo, ker so gospodje preveč birokrati, kar častnikarji ne bi smeli biti. Vas je strah, gospodje, kaj ne? Nas pa prav nič.

Slovanski Jug.

Hrvatski sabor. Na programni govor bana Tomašića so podali voditelji posameznih strank oziroma skupin kratke odgovore. Govornik hrvatsko-srbske koalicije je izrazil banu zaupnico in mu obljubil pomoč saborske večine, med tem ko je govornik Frankove stranke (Rauchov prijatelj Elegović) novo vladno ostro obsodil, seveda, samo za to, ker Frankovci sedaj ne morejo slaviti svojih orgij kot so jih slavili pod Rauchovo vladno. Proti vladi se je izjavil principijelno tudi govornik Starčevićanskih disidentov, ali je istočasno naglasil, da njegova stranka ne bo delala opozicije radi opozicije, nego da bo podpirala vladno kadar bo ona koristno in pošteno delala. Frankovci pa ravno koristnega in poštenega dela ne marajo.

Macedonski Bolgari in potovanje kralja Ferdinanda v Carigrad. Iz Soluna se javlja, da so macedonski Bolgari zelo ogorčeni radi potovanja kralja Ferdinanda v Carigrad. V krogih macedonskih Bolgarov se namreč misli, da bolgarski kralj ne bi smel posecati sultana v njegovi prestolnici, dokler so Bolgari na Turškem tako zatirani kot sedaj. Ali vsi macedonski Bolgari ne mislijo tako. Tako se misli samo v krogih ekstremnih radikalcev, med tem ko smatrajo zmernejši macedonski Bolgari, da je ta poset

koristen za bolgarsko stvar na Turškem, ker ako bodo vladali med Bolgarsko in Turško dobri odnosi, bo Turška pravičnejša napram onim Bolgarom, ki živijo v njenih mejah. To mnenje je treznejše in pametnejše.

Splošni pregled.

Ministrska kriza v Italiji.

Mesto debate in glasovanja o paroplovni konvenciji, katere izid bi bil za vladno zanesljivo katastrofalen, ker bi ostala v manjšini, je ministrski predsednik Sonnino takoj po otvoritvi seje izjavil, da je vlada z ozirom na parlamentarni položaj, kralju naznanila svoj odstop. Kralj si je izgovoril čas za premislek.

Zbornica je za nedoločen čas, dokler se ne reši kriza, odgojena.

Giolitti-janci so sklicali shod, da se posvetujejo o načinu, kako rešiti krizo, da bi njihova stranka ne bila preveč oškodovana. Njihovo upanje je, da Giolitti zopet prevzame vladno.

Prihod Bethmann-Hollwega v Rim.

Dne 21. t. m. je prišel nemški državni kancelar v Rim s florentinskim brzovlakom. Pozdrav diplomatov na kolodvoru je bil zelo kratek. Nemški poslanik pl. Jagow je predstavil kancelarju člane italijanskega ministrstva zunanjih del, ki so ga pozdravili v imenu vlade. Nato se je odpeljal Bethmann-Hollweg v Palazzo Cassarelli.

Tumult v ogrski poslanski zbornici.

Glede napada Justhovcev na ministrskega predsednika vlada v krogih vladne stranke veliko ogorčenje in mislijo, da bo našel nastop Justhove stranke splošno obsodbo. V Budimpešti pozivajo plakati na protestni shod za nedeljo 27. t. m. Razven tega hočejo ministrskemu predsedniku napraviti bakljado.

O Halleyevem kometu.

Predaval vseučiliški profesor dr. Kučera iz Zagreba dne 22. marca v Mestnem domu v Ljubljani.

Naša akademija je lahko ponosna. Toliko občinstva ni bilo še kmalu k znanstvenemu predavanju, kakor ga je privabil zagrebški vseučiliški profesor g. dr. Oton Kučera na svoje sinočno predavanje o Halleyevem kometu. Dvorana Mestnega Doma je bila malone natlačena polna občinstva vseh slojev naše Ljubljane. Niti naših malih ni manjkalo. Predavatelj je pričel točno ob 8. uri, in sicer od vseh strani z živahnimi „živijo dr. Kučera“ klici pozdravljeni.

V uvodu svojega predavanja je najprej naglašal važnost znanosti o nebeških čudežih za človeško srce in duh, potem pa je govoril o prezanimivi zgodovini Halle

LISTEK.

ARTUR SEVER.

ŽENA.

Roman.

[16]

Malokdaj je bila Rene tako zadovoljna kot danes, tako nenadno ji je prišla ta misel in tako dobro jo je izvedla; bila je prepričana, da ji je stari zaljubljenec popolnoma nasedel, da se bo igrala z njim, kakor jo bo volja. Zasmejati se je morala, ako je pomislila na svoje življenje ob strani starega Potrata, dolgočasnega in zaljubljenega možakarja. Toliko časa ga bo ljubila, dokler ga ne preveže popolnoma, dokler se ji ne uda popolnoma — a potem ga bo ravno ta njena ljubezen ubila!

Izginile so ji naenkrat vse temne misli, strah pred bodočnostjo, čutila se je popolnoma varno in skoro pride čas, ko stopi v mirno zavetje, kjer ne bo nikakih skrbi, nikakih bojov . . . njeno življenje se ne bo sicer izpremenilo niti najmanj, živela bo, kot je živela dosedaj; bogata bo, zadovoljna . . . A to je vse.

In kaj naj počne s svojim soprogom? Ljubiti ga ne more, ker ljubezni sploh ne pozna, a ljubiti starca . . . gledati njegove mokre oči, drgetajoče ustnice, nagu-

bano lice? Pfuj! Ali je žena samo zato na svetu, da mora zadostiti moški pohotnosti kadar se njemu poljubi? Ali naj res postane sužnja ljubezni, sužnja svojega soproga? Nikdar! Tega ne stori nikdar, toliko ne more, ponižati svoje ženske časti, svojega ženskega ponosa! . . .

Temna noč je ležala nad Ljubljano, tiha in mirna, kot miren in tih — sladak in zadovoljen sen. Lahna megla je objemala kot prozorna tančica mesto in oklepala hiše ter ulice . . . Rene je stopila k oknu in gledala v temno noč . . . in njen pogled je splaval skozi temo tja gori proti Rožniku . . . ki se ga je videlo v temnih nejasnih konturah . . . spomnila se je pretekle noči . . . orgij in svoje vrnitve v mesto . . . Spomnila se je vseh navzočih in njen obraz je zadobil zaničljive poteze . . . Njena divja, strastna narava je sicer našla svoje zadovoljstvo in nasičenje . . . ali vendar je zaničevala te ljudi, ki so ji bili vsi skrajno nesimpatični . . . otročji . . .

Tako lepa noč je bila zunaj — in Rene se je spomnila onih lepih noči svojih mladih let, ki jih je presanjala v ljubezni in kopnenju, ko so se v njeni duši porajala nežna čustva idealnih in plemenitih teženj. Ah, in takrat je bila varana, tako bridko varana . . . vsi njeni gradovi, ki si jih je zidala takrat v oblake . . . so se razsuli . . .

in s silo je iztrgala iz svoje mlade duše najnežnejša čustva . . . Krvavelo je sicer takrat njeno srce, pollašal se je je ubup . . . a ona ni mogla obupati, ni se hotela pokazati pred svetom kot mučenica . . . ne, takrat je planila s smelim korakom v vrtnec življenja in nastopila pot, ki je sedaj nadaljuje . . . Kje ji je konec . . . kje počitek . . . Ali mogoče v lepem, jasnem pomladanskem dnevu — ali pa v temni in viharini noči . . .

Rene je stopila od okna in šla v posteljo, zastore pa je pustila razstrte . . . in gledala je dolgo, dolgo časa skozi okno . . . in videla, kako so prodirali skozi meglo bledi lunini žarki, ki so silili v sobo in razsvetljevali posamezne predmete . . . In žarki so prisijali na njeno posteljo, razsvetlili nje obraz . . . zaprla je oči . . . in zaspala . . .

VII.

Ko se je Potrato drugo jutro navsezgodaj prebudil, spomnil se je takoj prejšnjega večera; niti trenotek ni več premisljeval; tako trdno je sklenil, da ni bilo na svetu moči, ki bi ga mogla odvrniti od njegovega sklepa!

Vstal je in začel pregledovati svoje stanovanje, šel je v vsako sobo in premisljeval, kako bi naj jih opremil, hotel je do- stojno dočakati Rene. Odpravil se je od

doma, šel takoj v največjo ljubljansko zalogo pohištva in si izbral najmodernejšo in elegantnejšo opravo. Nemirno je hodil po mestu naokoli, a nato se je spomnil naenkrat Henrika in šel v hotel. Dobil ga je ravno v kavarni, kjer je zajtrkoval s svojo soprogo. Prisedel je k njima in rekel:

„Oprostite, gospod Kovač, da Vas nadlegujem že navsezgodaj, a govoriti moram z Vami o jako važni zadevi. Ker vem in Vas poznam kot resnega moža, zato se obračam prej do Vas, predno storim korak, ki sem se trdno odločil za njega!“

Začuden ga je pogledal Kovač, ko mu je govoril tako resno.

„Zakaj delate take uvode, gospod Potrato, recite naravnost . . . Vi nečesa želite, zakaj ne poveste naravnost; bodite prepričani, da storim vse, kar je v moji moči, da Vam pomagam!“

Potrato je stisnil Kovaču roko in mu dejal:

„Vi ste mož-poštenjak in mislim, da poznate tudi mene dovolj, da mi ne boste podtikali stranskih namenov . . .“

„Prosim Vas . . . govorite . . .“

„Gospod Kovač, danes zaprosim roko Vaše gospodične sestre Rene!“

Kovač v prvem trenotku ni vedel, kaj naj bi odgovoril, vstal je in začuden pogledal Potrato . . . (Dalje.)

vevega komete, iz katere je razvidno, da je to komet, pri katerem je slavila astronomija enega od velikih svojih velikih triumfov. Ko se je namreč ta komet leta 1682. pojavil, je bila privrkat dokazana resnica, da so tudi kometi nebeška telesa, ki se gibljejo okoli sonca po določenih zakonih in s tem so bila končno odstranjena razna praznovanja o kometih in strah pred njimi se je začel izgubljati. Zgodovina tega komete dokazuje, da je on že 2000 let rodbinski član našega sonca, okoli katerega se giblje v elipsi približno 75 let. S pomočjo projekcij je predavatelj pokazal prilike njegovega potovanja v času najvažnejših njegovih pojavov v preteklosti, a posebno je opozoril na prilike pojavov tega leta, dotakniviši se končno tudi eventualnega prehoda naše zemlje čez njegov rep dne 20. maja, česar najbrže ne bomo čutili, še manj pa, da so osnovane bajke o koncu sveta, ki se tudi sedaj razširjajo med priprostim ljudstvom. Končno je predavatelj opozoril na lepo in redko nebeško panoramo, ki jo bomo mogli gledati v maju, ker takrat se razvije komet najbrže v sijajni pojav.

Predavanje je trajalo do polu 10. ure. Predavatelj je tako krepko, a čisto govoril (večinoma bral), da je sorodno nam hrvaščino vsakdo lahko razumel. Ob zaključku je bil gosp. profesor vsesplošno s priznanjem pozdravljen.

Dnevne vesti.

Pri dopolnilni volitvi v odbor „Slovenske Matice“ 1. 1910 (21. marca) so bili voljeni: Dr. D. Bleiweis vitez Trsteniški; dr. J. Gruden; dr. Fr. Ilesič; A. Koder, pošt. ravnatelj v pok. in pisatelj v Ljubljani; prof. Fr. Orožen; prof. R. Perušek; dr. J. Šleibinger; dr. Iv. Tavčar; dr. Jos. Tominšek; dr. Fr. Zbašnik.

Stradanje naših visokošolcev pred durmi. Na ta oklic „Podpornega društva slov. visokošolcev na Dunaju“ se je prvi odzval g. Posavec na Dunaju z velikodušnim darilom 200 kron. Živeli nasledniki!

Telovadno društvo Sokol II. priredi v nedeljo, dne 3. aprila v veliki dvorani „Mestnega doma“ velik zabavni večer. Ker je čisti dobiček namenjen za fond, iz katerega se naj pokrijejo stroški za „Celjski izlet“, katerega se tudi udeleži Sokol II., za to apeliramo že danes na brate Sokole, kakor tudi na prijatelje sokolske ideje, na vse drugo narodno čuteče ljubljansko občinstvo, da prihiti ta dan v najboljnejšem številu v „Mestni dom“, ter da s tem izkaže svojo naklonjenost temu mlademu društvu, ki ima sicer jako težavno in vendar vzvišeno nalogo, širiti sokolsko misel v Trnovo - Krakovskem in St. Jakobskem okraju. Spored, katerega objavimo v kratkem, je jako raznovrsten. Narodna društva se opozarjajo na to prireditve in se prosijo, da to uvažujejo.

Objava. P. n. gg. članom „Jeronimskega društva v Zagrebu“, ki so vpisani v ljubljanskem poverjeništvu, na blagohotno znanje, da sem z dnem 22. sušca t. l. odložil poverjeniške agende za imenovano društvo. Fran Podkrajšek, Resljeva cesta 24.

Uradni prostori Mestne hranilnice ljubljanske bodo na veliki petek in soboto popoldne zaprti.

Nesnaga na trgu. Dodatno k notici „Nesnaga na trgu“ v št. 18 Vašega cenj. lista se drznem tudi jaz nekaj pripomniti. Kot vsakdanja kupovalka živim na trgu sem šla tudi včeraj skozi trg in Šolski dvored in opazim tam na vseh mesarskih stojnicah, kjer se prodaja slanina, je bilo videti v slanini male luknjice, podobne vtisku prsta. Vprašujem od kod bi moralo to priti v slanino, opazim neko staro ženo, ki se ji je že na obrazu brala tuberkuloza. Ženica je namreč bila pri neki stojnici ter je kupovala slanino, pri tem sem pa videla, da si je oblizovala prst kazalec. Stopim k mesarici, in jo vprašam, kaj je kupila ravno sedaj odšla ženica. Mesarica mi odgovori, da ni nič kupila, pač pa je vse meso premetala in delala s prstom vtiske v slanino. Ne vem zakaj bi bilo to dobro, menda za to, da si je namazala grlo. Okusno to pač ni in tega ni nikjer v nobenem mestu. Samoobsebi je umevno, da tržni organi pri takem malem sedanjem številu ne morejo vsega videti. Zato bi pa bilo mesarjem priporočati, naj bi taka siranka-kupovalka tisti kos, najsi bo slanina ali meso, morala kupiti, katerega je namreč prejela ali napravila vtiske v slanino. Ljubljanka.

Nepreviden voznik. Danes dopoldne je izvoščeka hlapec J. L. v Rožnih ulicah povozil nekega posestnika iz Iga. Omenjeni posestnik je kakor se sliši, opasno poškodovan. Zlomljena mu je baje leva noga. Prepeljali so ga v dež. bolnico.

Na Ljubljani umrla. Uršula Šuster, pekovskega pomočnika žena, stara 60 let, je šla sinoči precej natrkana na Ljubljano (pod Janežovo tovarno) prat. Najbrže ji je spodrsnelo, padla je v vodo, ki jo je nesla proti šentpetrskemu mostu. Od mosta jo opazi četovodja 17. pešpolka Ivan Hönigman,

skoči takoj v vodo in posreči se mu žensko potegniti na suho. Na lice mesta došli mesni zdravnik dr. Illner pa je moral konstatirati le smrt. Prepeljali so jo v mrtvašnico. Ženska je pravzaprav na Ljubljani umrla, a ne utonila v Ljubljani.

Živa mrtvim proglašena. Te dni se nam je iz Vač poročalo, da je g. Helena Jučiger, roj. Klinc v Joillet v Ameriki, umrla. Na prošnjo njenega brata, g. Klinca, poslovodja Kajfeževe kleti na Kodeljevem, kateremu o smrti ni bilo nič znanega, smo se obrnili na dotičnega poročevalca, da nam stvar pojasni. Včeraj smo prejeli iz Vač sledeče pojasnilo. Vest o smrti naše rojakinje je tu sem poročal nek znanec, ki je tudi v Ameriki in jo je tudi že v ameriških listih čital. Dokazano pa je sedaj, da omenjena še ni umrla, pač pa je nevarno bolna.

Rešitev uganke. Uganko: „Zakaj Halleyev komet noče lune za ženo vzeti“ je rešil edini g. Feliks Franzl, (Ljubljana) pravilno tako: Ker kometu naša zemlja tako ugaja, da je sklenil, da jo pride zasnoviti 18. maja in jo bo, kakor pravilo, „vzel“. Vsi drugi so iskali in našli vzroke pri „polni luni“. Očitno so ji celo stvari, katerih raje ne omenjamo, ker bi morda neki moralisti še bolj rdeči postali, kakor so iz zgolj nevoščljivosti že. One druge uganke doslej še ni nihče pravilno rešil.

Iz slovenskih krajev.

Kamnik.

Kamniški „Sokol“ je 19. t. m. priredil v Citalnični dvorani Finžgarjev igrokaz „Divji lovec“. Dasi ni bilo vse tako uzorno, kakor bi bilo pričakovati, vendar je v splošnem priredba dosegla svoj namen. Pohvalno moramo omeniti Majdo (gdč. Pepica Tominčeva) in Rozo (gdč. Julči Greinerjeva). Naslovno vlogo je igral z njemu lastno sigurnostjo načelnik „Sokola“, P. o. l. k. Izvrstno je rešil svojo nalogo tudi norček Tonček. Predstavljal ga je g. Janežič, rojen komik. Glede pavz bi pa prosili prihodnjic manjše izrabljanje potrpežljivosti gledalcev. Vekoslav.

Krmelj pri Št. Janžu.

Shod N. D. O. Kakor že poročano, se je vršil 20. t. m. v Krmelju shod N. D. O. Delavci so vse prostore g. Levičarja zasedli, mnogi so morali vsled pomanjkanja prostora oditi. Prvi govornik, tov. Škrli, je v jedrnatem govoru pojasnil pomen N. D. O. Potreba časa in naravnost obupne razmere slovenskega delavstva so poklicale to organizacijo v življenje, ki danes že vrši v polni meri svojo nalogo. V slogi smo močni, zato poziva delavstvo, naj pristopi v tabor N. D. O. Drugi govornik je z bengalično lučjo posvetil v položaj delavstva v Krmelju. Človek bi mislil, da je nemogoče, da se ravna danes v ustavni državi tako z delavci kot ravno v Krmelju. Plače so take, da ni mogoče živeti; zato se delavci trumoma selijo iz Krmelja. Ako pa stopi delavec s prošnjo po višji plači k ravnatelju, se ga kratkoma odslovi. Rudniški zdravnik je oddaljen 5 ur od rudnika, tako, da lahko delavec, ki se je pri delu ponesrečil, zdavnej umrje, predno dobi prvo pomoč. Bolnišnice nikjer; uradniki sami Nemci, da tem lažje šikanirajo slovenske delavce. Priprave, ki bi jih moral za delo v jeseni nabaviti rudnik sam, mora si oskrbeti rudar sam; pri tem trpi na eni strani delavec pri zaslužku, na drugi strani se s tem povečajo nevarnosti, ker delavec to delo v naglici izvrši, seveda brezplačno. Rudarji so burno odobraval njegova strokovno dovršena izvajanja, marsikateremu se je krčila pest. Rudarji so v lepem številu pristopili v N. D. O.

Vrhnika

Eulenburg na Vrhniki. — V noči od sobote do nedelje se je zgodilo na Vrhniki nekaj posebnega. Okolu dveh po noči je pritekel pomočnik pri nekem tukajšnjem kovaču ves upehan in razburjen na žandarmerijo, kjer je poročal sledeči dogodek: V petek je vzel njegov mojster novega pomočnika v službo, nekega Ivana Koširja (vulgo Bendešov) iz Bohinjske Bistrice. Koj prvi dan je sklenil s ovajalcem veliko prijateljstvo. Danes zvečer pa je bil posebno dobre volje, sedla sta v svoji sobi k mizi ter pila pozno v noč. Žganje je Koširja vedno bolj razburjalo in pri tretji četrtinki je postal napram svojemu tovarišu čudno ljubezniv. Začel ga je objemati, ščipati in ščegetati — tovariš se mu je seveda branil, a oni je postajal vedno usiljivejši: počenjal je kakor bi imel pred sabo žensko in ne človeka svojega spola. To početje je trajalo dobro uro in ko sta izpila peto četrtinko žganja, sta legla oba kovaška pomočnika spat. Toda nista ležala dolgo, ko se priplazi Košir k postelji svojega tovariša. Ta se prestrašen zbudi, pogleda in zapazi Koširja pri sebi. Postal je tako usiljiv, da se ga ni mogel drugače ubraniti kot s tem, da ga je s pestjo udaril

vlince. To pa je menda Koširja in njegovim abnormnim strastem zelo ugajalo, kajti planil je ves v „svetem“ ognju nad svojega tovariša, odgrnil odejo — in mu pričel trgati spodnje hlače s telesa. — Sedaj je fant spoznal, kam pes tako moli in ko se je pričel Košir celo stiskati k njemu, je skočil s postelje, sunil svojega ljubeznivega tovariša v stran, si urno oblekel hlače in šel na žandarmerijo, naznanit novega Eulenburga. Spravili so ga še isto noč na gorko, kjer bo imel mnogo časa premišljati, a malo priložnosti, udeleževati svoje „vzvišene“ ideje o spolnem življenju.

Trst.

Okradla sta vodnjak. 20letni brezposelni težak Anton Dužej in 22letni istotako brezposelni težak Ljudevit Filipčič, sta bila predminolo noč aretovana, ker ju je redar našel v posesti dveh škripcev in 14 metrov dolge železne verige, v vrednosti 36 kron, kar sta bila ukradla na posestvu Justa Vekjet pri sv. Mariji Magdaleni Zgornji, št. 368. Aretovanca sta priznala tatvino in povedala, da sta hotela prodati ukradena škripca in verigo. Filipčič se je na policiji v prvi hip izdal za Edvarda Laha, in bo moral odgovarjati tudi radi krive prijave.

Micka Kovačeva. Vlogo Micke Kovačeve je skušal predminolo noč igrati 44letni Ljudevit Statman. Šel je bil z nekim Ivanom Žigonom v Dreherjevo restavracijo na Borznem trgu in tam naročil jedi in pijače za K 4.24, a ko je bilo treba poravnati račun, je izjavil, da nima niti vinarja in da torej ne plača ničesar. Natak ga je dal nato aretovati. Statman je bil že 37 krat obsojen radi raznih naslovov. On je tudi izgnan iz Pule in iz Rovinja. — Žigon je bil izpuščen, ker je povedal, da je šel s Statmanom pit in jest na njegovo (Statmanovo) vabilo, ne da bi bil vedel, da Statman nima denarja.

Konkurenca regnikolov v stari prosti luki v Trstu. V stari prosti luki v Trstu ima Terezija vdova Bajt svojo barako, v kateri prodaja razna jedila in toči vino in pivo. V točenju vina ji pa delajo veliko konkurenco razne ladije, prihajajoče iz Italije, ki, točivši vino na brodu, ne plačajo nobene carine, ne mestne doklade na točenje vina in na ta način prodajajo vino prav lahko po 40 in še manjše stotink liter, kar seveda škoduje domači obrti.

Vodja barake Terezije vdove Bajt imenom Nikolaj Ercegovac je vsled tega šel na pomol in tam prosil poveljnika italijanske barke „Brigoletta“ naj nikar ne prodaja vina. A poveljnik rečene barke je naskočil svojega 17 letnega mornarja Nikolaja Mancino, doma iz Monopoli v Italiji, da je šel nad Ercegovca in ga napodil skupaj z nekim drugim mornarjem iste barke. Ercegovac je bežal v barako, a mornarja regnikola sta dirjala za njim. Pred barako sta pa regnikola obstala in izzivala Ercegovca, naj pride ven, da mu odsekata glavo. Ercegovac pa — ki zelo ljubi svojo bučo — je raje pozval redarja, kateremu se je posrečilo aretovati regnikola Mancino, ne pa njegovega tovariša, ki je pobegnil na barko, kamor redar ne sme, ker je pod zastavo tuje, namreč italijanske države.

Nasilen pretepač. 20letni Marij Potrato je bil aretovan na zahtevo 34letnega Ivana Trampus, ker je tega poslednjega z udarcem ranil pod desno oko. Ko ga je redar aretoval, je Potrato prijel redarja za prsi, ga vrgel na tla in potem pobegnil. Redar jo je pa pobrisal za njim in ga dohitel v ulici Chiozza. S Potratom vred je bil aretovan tudi Nikolaj Pitič, ki je Potrato pomagal na vporu proti redarju.

Obravnava Govekar-Borštnica.

Včeraj se je odigral pred sodiščem zadnji akt te komedije; gospe Borštnikove zastopnik dr. Peternell, zastopnik gospoda Govekarja dr. Sušnik, sodnik Zottmann. — Tožiteljica g. Borštnikova predloži razne kritike „Naroda“ in „Ljubljankanke“, o katerih je zadnjič sodnik izjavil, da ne da nič nanje, dalje neke uloge, pogodbo; zastopnik g. Govekarja preroka istinost tožničnih navedb. Sodnik javi, da se odklonijo vsi predlogi tožnici; izjavlja, da kritike ljubljanskih časopisov niso merodajne! Zasliši se priča F. Bohuslav ter se zapriše. On izpove, da je slišal, ko je Borštnikova vrnila odkazane uloge, kot Čeh težko presoja, ako ga Borštnikova memorira uloge, v „Ljubezem bdi“ mu je pokvarila sceno, ker ni preveč znala; navadno prihajajo igralci k skušnjam prepozno, kaznovanje ne pomaga ničesar! O nastopih tožnice proti ravnatelju ve samo to, kar se je govorilo po gledališču, da je imela nekoč velik prepir z ravnateljem v pisarni! Smeh vzbudi izjava g. Bohuslava, ko reče, da je prepiranje in intrigiranje ge. Borštnikove patologičen pojav. Zasliši se kot izvedenec ravnatelj nemškega gledališča Richter, ki izjavi, da zahteva uloga Mine v „Malem lordu“, najboljšo in najrutiniranejšo moč, uloga matere v „Gospodih sinovih“ zahteva tudi rutinirano igralko „Mutterspielerin“, markiza v „Ljubezem bdi“

je reprezentacijska uloga drugega reda, uloga sestre v „Lady Friderike“ je uloga salonske dame (Anstands dame), uloga lady Wanley v „Sebastijanu“ zahteva dobro salonsko ulogo, vse te uloge pa je Borštnikova vrnila, za kar po njegovem mnenju ni imela pravice, ker ni bila angažirana za nobeno stroko, torej je bila primorana prevzeti vse uloge, ki jih ji oddeli ravnatelj. Vname se konverzacija med Peternellom, ki visoko vzraste pri izjavi izvedenca, in sodnikom, ki mu mora pretiti z disciplinarnimi sredstvi, kar ga umiri. Tudi ko bi bila Borštnikova angažirana za prve uloge kot prva moč, bi ne smela vrniti vseh ulog, ker ni navedena v kontraktu stroka, se ne more smatrati prideljevanje omenjenih ulog kot šikana. G. Borštnikova prosi, ako sme govoriti, sodnik ji dovoli, da lahko govori kar hoče. Nato govori dalje o Zagrebu in Sofiji. Izvedenec izjavi, da je bilo postopanje ge. Borštnikove popolnoma nekorrektno, ker je uloge najprej sprejela, a jih po dolgem času vrnila. Ker ga Borštnikova trdi, da se jo je omalovaževalo, izjavi izvedenec, da o kakem omalovaževanju ne more biti govora, ker so ji bile v tekoči sezoni prideljene največje uloge. Sodnik objavi zaključek obravnave ter proglasi sodbo, ki se z njo zavrne tožba gospe Borštnikove, ker je bil odpust gospe Borštnikove popolnoma opravičen, kar je izpovedal izvedenec Richter. Ga. Borštnikova se obsodi, da plača vse stroške.

Tako se je končala ta senzacionalna gledališka afera. Gospe Borštnikovi pač niso mogle pomagati vse intrige hujšakačev iz „Turške tiskarne“, pa tudi njen zastopnik iz nemškoniacionalne Wallentschaggove pisarne, ki je igral jako žalostno ulogo pri vseh treh obravnava, je ni mogel rešiti.

Mnogobrojno občinstvo je vzelo molče obsodbo na znanje, ker so vsi prepričani, da je bila ga. Borštnikova žrtve onih ljudi, ki so uprizorili gonjo proti slovenskemu gledališču!

Obrambni glasnik.

Za obrambni sklad družbe sv. Cirila in Metoda so se nadalje zavezali plačati po 200 K sledeči p. n. gg.: 617. Hranilnica in posojilnica v Rogatcu (plačala 50 K); 618., 619., 620., 621., 622. Adriani v Pragi (pet kamnov); 623. Ludmila Novakova, soproga c. kr. dež. sod. svetnika v p. v Gradcu: 624. Mihael Novak, c. kr. dež. sod. svetnik v p. v Gradcu; 625. Pevski klub v Ribnici (plačal 40 K 82 h); 626. Iv. Kavčič v Gorici (plačal 200 K); 627. Podružnica družbe sv. C. in M. za Laški trg in okolico; 628. in 629. „Prvi slovenski zdravniški shod v Ljubljani (plačal 400 K); 630. Podružnica družbe sv. Cirila in Metoda Sv. Ivan v Trstu (plačala 105 K 28 v); 631. Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Sežani (plačala 100 K); 632. Posojilnica Vransko (plačala 200 K).

Pozor. Vse pospeševalce družbe sv. Cirila in Metoda prosimo ponovno in nujno, naj svojih pokroviteljnin, prispevkov za obrambni sklad, podružničnih članarin in zbirk iz nabiralnikov ne pošiljajo potom časopisov, marveč naravnost vodstvu naše družbe. Za vse te dohodke se vodijo tu posamezno posebne knjige. Darov, izkazanih po listih, ne moremo zasledovati, pa če bi jih tudi imeli v evidenci, pridemo z računi navzkriž, ker bi se absolutno ne ujemale pavšalno izkazane zbirke po listih, na drugi strani pa obrambni sklad, nabiralniki itd. — Prosimo!

Narodno gospodarstvo.

RUDOLF ŠEGA:

Karteli in delavstvo.

(Dalje.)

Nočem biti zagovornik kartelov, vendar pa moram na nekaj opozoriti. Pozablja se namreč, da teh nedostatkov ni povzročil kot tak; ne pomisli se na to, da ti nedostatki niso nikaka posebnost kartelov, temveč monopolov sploh. Dandanes se ne vpraša: Kartel ali ne; temveč: kartel ali monopol v rokah nekaterih posameznikov, ki bi brezdomno nastal in katerega nasledke bi še bolj občutili.

Resnica je, da delavstvo izgublja za služek, če kartel uvaja zboljšano tehniko.

Vedno popolnejši stroji so pa življenjski zakon industrijske konkurence. Da imajo za delavstvo slabe posledice, tega niso krivi karteli, temveč temu je obče kriv danes gospodujoči privatno gospodarski sistem. Vsled tega se mora delavec, ki postane v svojih organizacijah deležen vsega gospodarskega in znanstvenega napredka, bati vsakega napredka v produkcijski tehniki in manipulaciji, kajti s tem je v nevarnosti njegova eksistenca.

Lahko sicer priznamo, da so karteli pospešili monopoliziranje, vendar pa ne moremo, če hočemo biti nepristranski, ne krivde celega sistema zvaliti na kartele.

Podobno je pri drugem očitku, kate-
rega dela delavstvo napram kartelom, da
je prišlo namreč delavstvo vsled kartelov
v večjo odvisnost od delodajalcev. Navedel
sem že izrek Schmithov o tihih koalicijah
podjetnikov proti delavstvu. Poleg teh
molče sklenjenih koalicij sklepajo proti
„neopravičenim zahtevam delavstva“ tako-
zvane „mezne koalicije delodajalcev“. —
Zveza berlinskih delodajalcev, ki šteje čez
1500 članov in ki ima zaposlenih čez 6000
delavcev, si je postavila za glavni namen
„zediniti delodajalce vseh strok proti splošni
delavski organizaciji v Nemčiji.“ — Osred-
nja zveza nemških industrijev, ki nima s
karteli nič skupnega, ker vendar obsega
vse mogoče industrijske stroke, je izjavila
že l. 1884., da točasno zakonodajstvo po-
polnoma zadošča vsem opravičenim ljud-
skim zahtevam in tvori že mejo z ozirom
na interese industrije in blagor delavstva,
ki se ne sme prekoračiti. Kjer gre speci-
alno za zakonito varstvo mladostnih delav-
cev, smatra ta zveza za boljše, da otroci
izvršujejo primerna dela in s tem služijo,
nego pa če pohajkujejo in s tem podivjajo.

Ta zveza je že takrat proglasila, da
smatra uničenje delavskih organizacij za
glavno nalogo industrijskih družb.

S to zvezo nemških industrijev se
je spojila „zveza v obrambo industrijskih
in obrtnih interesov za Liberec in okolico
na Češkem, ki je prosila prvo, naj ne spre-
jema v delo delavcev, ki stavkajo pri kakem
članu liberške zveze. Torej mednarodna
koalicija delodajalcev zoper delavstvo, toda
— brez kartela.

Osrednja zveza nemških industrijev,
ki ima še dandanes iste nazore, se v svo-
jem geslu, da mora podjetnik ostati gospo-
dar v svoji hiši, popolnoma strinja s
stališčem francoskih delodajalcev iz leta
1848., ki so proglasili, da na Francoskem
ne sme priti nikdar tako daleč, da bi se
moral delodajalec dogovarjati s svojim de-
lavcem. Na Francoskem dolgo niso izpre-
menili teh nazorov, kar dokazuje „Societe
des Economistes“ v svojem oglasu z dne
5. maja 1880 leta, v katerem se priporoča,
naj se v Evropo dovažajo kineški delavci,
„da bi znižali mezde in zahteve evropskega
delavstva.“

Toda dandanes nastopa organizirani
kapital proti organiziranemu delavstvu v
popolnoma novi obliki, ne da bi se moral
pri tem zatekati h kartelom. V Berlinu
so leta 1897. ustanovili zavarovalno
družbo „Industrie“, ki naj pokriva
škodo, ki jo imajo delodajalci vsled delav-
skih stavk, in ki naj varuje stavkokaže pred
terorizmom stavkujočih. Kajti v poslednjem
času si delavci že prisvajajo pravico, pose-
gati v delokrog delodajalcev ter jim hočejo
predpisovati, koga smejo sprejeti v delo,
koga ne itd. Proti tem neopravičenim za-
htevam delavstva in proti hujškanju delav-
skih voditeljev naj bo „Industrie“ trdno
opora. Na predlog pruske vlade se je spre-
jelo v pravila te družbe določilo, da se ne
bo povrnila škoda, ki jo ima delodajalec
vsled stavke, katero je sam brez povišja
izzval. Toda kdaj bo „Industrie“ priznala,
da je stavko provociral delodajalec?

Toda to vprašanje nas tukaj ne za-
nima. Za nas ima edino to pomen, da „In-
dustrie“ ni kartel, temveč navadna kapita-
listična zavarovalna družba, ki namesto, da
bi zavarovala proti prirodnim škodam, za-
varuje proti škodam, nastalim vsled delav-
skih stavk. (Dalje.)

Sumljivi znaki. Nocoj so bili na jugu
in jugozapadu opaziti značilni predznaki
večjih elementarnih pojavov v spremstvu
z vremensko spremembo. Skoraj gotovo, da
ti pojavi tudi za naše kraje ne ostanejo
brez posledic.

Najnovejša telefonska in brzajavna poročila.

Bolgarski kralj Ferdinand v Carigradu
Carigrad, 22. marca. Bolgarski kralj
Ferdinand je dospel danes sem. Sprejeli so
ga zelo slovesno sultan, prestolonaslednik
in poslanci. Kraljica Eleonora je obiskala
sultanov harem.

Reorganizacija zbornice lordov.
London, 22. marca. Ministrski pred-
sednik Asquith je danes predlagal v zbor-
nici poslancev tri resolucije, ki se nanašajo
na reorganizacijo zbornice lordov.

Položaj v Tesaliji.
Atene, 22. marca. Včeraj se je vršilo
v Tesaliji več shodov, ki so se sicer izvr-
šili mirno, vendar pa se je pomnožilo
vojaštvo po ondotnih garnizijah.

Pruski kraljevič v Kairu.
Kairo, 22. marca. Sem je dospel
pruski kraljevič Eitel Fridrich s svojo so-
progo.

Demonstracija proti Piquardu.
Pariz, 22. marca. Ko je dospel v
Amiens general Piquard, so ga sprejeli
chamelots de Roy, pristaši burboncev s su-
rovimi demonstracijami. Policija je nastopila
odločno in več demonstrantov aretovala.

Volitev predsednika dume.
Petrograd, 22. marca. Ker je pred-
sednik dume Homjakov vsled nekvalifiko-
vanih napadov in neparlamentarnega obna-
šanja skrajne desnice, to je reakcionarcev
in konservativcev v znak protesta odstopil
od predsedstva, volila je danes дума no-
vega predsednika. Izvoljen je bil z veliko
večino oktobrist Gučkov, ki je dobil 228
glasov.

Vremensko poročilo.
Petrograd, 22. marca. Iz južne Ru-
sije poročajo o izrednih meteoroloških pri-
kaznih. Posebno značilna je izredno visoka
temperatura, ki dovoljuje plovbo po rekah,
ki so drugače v tem času popolnoma za-
mrzle.

Volitve v bosanski sabor.
Sarajevo, 22. marca. Volilni imenik
za bosanski sabor se razstavi v vpogled
11. aprila. Volitve bodo razpisane za konec
maja, namreč 18., 23. in 28. maja.

Aerenthal v Opatiji.
Dunaj, 22. marca. Avstrijski zunanji
minister grof Aerenthal je danes odpotoval
v Opatijo k svoji ženi.

Določitev meje med Bolgarsko in Turčijo.
Carigrad, 22. marca. Tu se je se-
stavila komisija za določitev meje med Bol-
garsko in Turčijo in sicer za vse sporno
ozemlje.

Nov kitajski poslanik v Parizu.
Peking, 22. marca. Liang-Sheng je
imenovan poslanikom kitajskega cesarstva
v Parizu.

Eks-sultan v Solunu.
London, 22. marca. Pel-Mel-gazeta
poroča, da ima bivši sultan Abdul Hamid
ki prebiva v znani vili Allatini v Solunu pri
sebi sedaj sedem žen. Izgubil je vsako
energijsko, je videti popolnoma uničen.

Hofrichterjeva afera.
Dunaj, 22. marca. Preiskava proti
Hofrichterju je sedaj končana. Znani kro-
jaški pomočnik je bil zaslišan pri tukajšnjem
sodišču. Žena Purečekova bo zaslišana po-
tem, ko se konča zaslišanje profosovo.

Novi italijanski ministrski predsednik.
Rim, 22. marca. Tu se govori, da bo
Tittoni prihodnji mož; vendar druga verzija
govori za Giolitti-ja. Kralj Viktor Emanuel
je danes sprejel Giolitti-ja v avdienci.

**Nemški državni kancelar Bethmann-
Hollweg v Rimu.**

Rim, 22. marca. Kralj Viktor Emanuel
je poklonil nemškemu državnemu kancelarju
Bethmann-Hollwegu red Anunziata.

Velika železniška nesreča v Ameriki.
Paris, 22. marca. New Herald poroča
da se je dogodila v bližini New-Yorka ve-
lika nesreča. 90 oseb je mrtvih in ranjenih.

Poskušen samomor.
Trst, 23. marca. Zjutraj se je tu ho-
tela zastrupiti Elizabeta K. V samorilnem
namenu je izpila neko strupeno kislino.
Hitro pozvani zdravnik je dal nezavestno
prepeljati v bolnico. Vzrok samomora je
nesrečna ljubezen.

Nameravan umor in samomor.
Trst, 23. marca. Tu je bil aretovan
Maksimiljan Kovač iz Koroške, star 23 let.
Hotel je umoriti svojo ljubico. Ona je po-
begnila, a Kovaču je neki Volnič izvil sa-
mokres. Na policiji so našli pri njem pismo,
v katerem izjavlja, da je imel namen umo-
riti sebe, ko izvede svoj načrt.

Mali oglasi.

Beseda 5 vin. — Za one, ki iščejo službe 4 vin.
Najmanjši znesek 50 vin.

Stanovanje, obstoječe iz 2 do 3 sob
s pritliklinami in če mogoče z vrtom, se
išče za majnikov termin. — Ponudbe na
upravnishvo „Jutra“.

Prodajam najnovejše spomladanske
obleke za gospode od K 8— naprej, za
dečke od K 4— naprej.
O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni
trg šte. 5.

Več tisoč lepih vrbovih sadik, eventu-
elno tudi protja za pletarstvo se ceno proda.
Ogleda in izve se pri Milanu Žnidaršiču,
Matenjavas-Prestranek.
Istotam se proda lep črn dresiran pes
„Pudel“.

Več tisoč dveletnih smrekovih sadik
na Grosupeljskem polju, se po ugodni ceni
takoj proda. Poizve se pri H. Ločniškariju
v Ljubljani, Dunajska cesta 18.

Dober brivski pomočnik se sprejme.
Ponudbe upravi „Jutra“.

Gospodična išče Slovenko učiteljico za
glasovir. Ponudbe na upravo „Jutra“.

Podpisani naznanja slavnemu občinstvu,
da je prevzel po pokojnem g. Mihael Fin-
žgarju kamnoseško delavnico pri novem
pokopališču v Ljubljani z vso zalogo na-
grobnih spomenikov, katere razprodaja sedaj
po najnižjih cenah ter se slavnemu občinstvu
za obilno naročbo najtopleje priporoča.
Franc Kunovar, kamnoseški mojster.

Okassion prodaja! Kostum za dame od
K 8— naprej, krila od K 3— naprej, bluže
od K 2— naprej. — Angleško skladišče
oblek O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg 5.

Okassion prodaja! Otroče pralne obleke
od K 1'50 naprej, otroče obleke iz blaga
od K 4— naprej, klobuke za moške od K
2— naprej, klobuke za dečke od K 1—
naprej. — Angleško skladišče oblek, O. Ber-
natovič, Ljubljana, Mestni trg 5.

Angleško skladišče oblek v Ljubljani na
Mestnem trgu 5, prodaja zaradi ogromne
izbere konfekcije za dame, gospode, deklice,
dečke in otroke pod vsako ceno brez kon-
kurence. — O. Bernatovič.

KORESPONDENCA.

Mlada gospodična bi hotela voditi za-
bavno korespondenco z mladim inteligent-
nim gospodom. — Pisati pod šifro „Irena“
poste restante, Trbovlje.

„Chantecler“ išče fazanko. — On je
mlad dečko, gospodične iz boljnih rodov in
nad 20 let, imajo prednost. Pismo in
fotografijo prosim poslati upravi „Jutra“.
Slika se vrača. Korespondira se pod šifro
„Chantecler“ hrvaško, nemško, italijansko,
madžarsko in francosko.

„Leopardi Trst“. Do danes še nič od-
govora. Prosim oglosite se, da vem kaj je.
Sifra je ista. Pozdrav!

Ljubo v R. V sredo nasvidenje. Pismo
sledi. Vlado.

Hiša v Ljubljani

v prometni ulici blizu južnega kolodvora, pripravna
za vsako obrt ali trgovino, se prostovoljno proda pod
jako ugodnimi pogoji.

Pojasnila daje odvetniška pisarna dr. Ivana Tavčarja, Sodnijska ulica št. 2.

Največja zaloga najfinejših barv in potrebščin

za umetnike, slikarje, kiparje itd., kakor:

Düsseldorfske oljnate barve

v pušicah za umetniko in študijsko slikanje.

Horodamove patentovane akvarelne barve

za šolo in v pušicah za študije.

Pastelne barve (stogle)

pristine francoske in za ljudske šole v škatljicah.

14/87

Tempera barve

za srednje in strokovne šole, za umetniške in prijatelje umetnosti.

Firneži, olja in retuše za slikarstvo

Slikarsko platno

Zahtevajte cenik.

z oljnatim in krednim temeljem.

Zahtevajte cenik.

Vzorec za sobne slikarje vedno najnovejše na razpolago priporoča

Adolf Hauptmann, prva kranjska tovarna oljnatih barv,
firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Gostilna „Pri panju“

Vegova ulica št. 10

se priporoča za mnogobrojen obisk

lastnik **Leonardo Galante**

ima najboljše pijače; dobiva se izborni „pelinkovac“, goriška, istrska in dalmatinska vina po najnižji ceni.

Vsi vešči strojepisci se strinjajo s tem, da je **UNDERWOOD** pisalni stroj najhitrejši in najtrpežnejši. Zato največ sijajnih priznanj.

Uverite se o tem, ter naložite svoj denar plodono s nakupom **Underwood-a.**

Ivan Perko

Ljubljana
Mestni trg št. 8.

Spominjajte se družbe
sv. Cirila in Metoda!

Kri! in okusno pijačo daje le dr. pl. Trnkoczyja sladni čaj pod imenom „SLADIN“. Pije se brez kave, čaja, kakao; z malo mleka in sladkorjem.

Moč! S tem prihranite 50% na denarju pri gospodarstvu. Kdor naroči najmanj 5 zavitek po pošti v glavni zalogi lekarne pl. Trnkoczyja v Ljubljani (Kranjsko) dobi za 5 K 50 v franko.

Zdravje! To resno obvestilo potrjujejo mnoga brojna priznalna pisma.

50% prihranka! 1/4 paketa stane 50 v. Zahtevajte ga pri svojem trgovcu! Sladni čaj ni sladna kava, katere hranilna moč se deloma vsled žganja uniči!

Karol Kavšeka nasled.

Schneider & Verovšek

trgovina z železnino in zaloga strojev

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 16

priporoča svojo bogato zalogo travniških bran, plugov vseh vrst, kosilne stroje in sploh vse poljedelske stroje kakor tudi cevi za vodo-vode in vso železnino za stavbe po znano nizki ceni in točni postrežbi.

Cenovniki zastoj in poštne prosto.

Velikansko izber pomladnih in letnih oblačil

priporoča tvrdka

A. KUNC, Ljubljana

Dvorni trg šte. 3.

Najnižje stalne cene.

K spomladni in poletni seziji

si dovoljujem moje cenjene odjemalce opozoriti na mojo velikansko zalogo **v konfekciji za dame, gospode, deklice, dečke in otroke**, posebno pa na spodaj omenjene predmete:

Otroške obleke za prati	od K 1.50 naprej
„ „ „ iz blaga	„ „ 4.— „
Obleke za dečke	„ „ 6.— „
„ „ gospode	„ „ 8.— „
Površnike in športne suknje za gospode „ „	12.— „
Pelerine s kapuco	„ „ 6.— „
Klobuke	„ „ 2.— „
Velour klobuki	„ „ 5.80 „

Zaradi prevelike zaloge v damski konfekciji so cene znatno znižane.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović

v Ljubljani, na Mestnem trgu šte. 5.

Ustanovljena l. 1882. — Telefon št. 185

Poštne hranilnice na račun šte. 828.405

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo Ljubljana, Dunajska cesta 18

v lastnem združnem domu

je imela koncem leta 1909 denarnega prometa K 83.116.121.11

upravnega premoženja K 20.775.510.59

obrestuje hranilne vloge

po 4 1/2 %

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad K 20.000.000.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 % na amortizacijo ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije; na menlee po 6 %.

Posojilnica sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

URADNE URE: vsaki dan od 8.—12. in od 3.—4. izven nedelj in praznikov.

Modni salon

Ivana Schiller

Sv. Petra cesta šte. 31

priporoča lepo izbiro

damskih, dekljskih in otroških klobukov.

Popravila točno in ceno. Žalni klobuki vedno v zalogi.

Klavirje

in harmonije prvovrstnih tvornic izposoja in prodaja najceneje učitelj „Glasb. Matic“ in zaprišezeni strokovnjak

Alfonz Breznik

v Ljubljani, Gradišče št. 1

(poleg restavracije pri „Kroni“). Prevzema vsakovrstna popravila in uglaševanja ceno.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Delniška glavica K 3.000.000.

Stritarjeva ulica št. 2

Reservni fond K 400.000.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu in Sarajevu priporoča

promese na 4 % ne Tiske srečke à K 8.—.

Žrebanje 1. aprila t. l.

Glavni dobitnik 180.000 K.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po čistih

4 1/2 %.

Vedno in v vsaki množini je dobiti:

Zarezano strešno opeko prve vrste, z jamstvom za nje trpežnost skozi pet let in opeko za zid

iz lastne nove, moderno opremljene parne opekarne na Viču pri Ljubljani, dalje stavbni kamen za zidanje iz domačega kamenoloma v Podpeči, pri

I. KNEZ-U v LJUBLJANI.